

درس ۵

انقلاب مشروطه

سوالات صوغ

۱. ایرانیان فرنگ رفته، نخستین هسته گروهی موسوم به «روشنفکران» را تشکیل دادند.
۲. ناصرالدین شاه به ضرب گلوله ناظم الاسلام کرمانی به قتل رسید.
۳. نخستین دوره مجلس شورای ملی با حضور محمدعلی شاه گشایش یافت.
۴. تشکیل هیئت وزیران به ریاست رئیس الوزرا (نخست وزیر) یکی دیگر از نتایج مهم انقلاب مشروطه بود.
۵. یکی از دستاوردهای انقلاب مشروطه که خیلی زود به بار نشست، توسعه فعالیت روزنامه نگاری بود.
۶. روس ها در تبریز بیش از ۴۰ نفر از آزادیخواهان از جمله شیخ محمد واعظ را به دار آویختند و به شهادت رساندند.
۷. مجلس اول چندین کارشناس امور اداری — مالی به ریاست مورگان شوستر از کشور سوئد را به استخدام دولت ایران درآورد.

سوالات جور کردنی

۱. هرکدام از کلمات سمت چپ اگر با عبارات سمت راست ارتباطی دارد در جلوی آن بنویسید.

۱. یکی از دستاوردهای انقلاب مشروطه که خیلی زود به بار نشست.	الف. قانون اساسی
۲. یکی از اقدام های شاخص مشروطه خواهان پس از صدور فرمان مشروطه	ب. روزنامه نگاری
۳. از مراجع بزرگ ساکن نجف که مخالف جریان مشروطه خواهی بود.	پ. سید کاظم طباطبایی
۴. از مراجع نجف که به دفاع از انقلاب و نظام مشروطه برخاستند.	ت. هیئت وزیران
	ث. محمد کاظم آخوند خراسانی

سوالات چهار گزینه ای: گروه آموزشی عصر

۲. افکار و اقدامات این اندیشمند مبارز مسلمان، تأثیر زیادی بر جنبش مشروطه خواهی ایران و جنبش های اعتراضی در دیگر کشورهای اسلامی گذاشت.
- الف. میرزا عبدالرحیم طالبوف ب. میرزا صالح شیرازی ج. میرزا فتحعلی آخوندزاده د. سید جمال الدین اسدآبادی
۳. به باور برخی از مورخان، کشته شدن این شخص نقطه عطف و رویدادی مهم بود؟

الف. مظفرالدین شاه ب. میرزا رضای کرمانی ج. سیدجمال الدین اسدآبادی د. ناصرالدین شاه

۴. انقلاب مشروطه در زمان کدام پادشاه آغاز شد؟

الف. ناصرالدین شاه ب. فتحعلی شاه ج. محمدعلی شاه د. مظفرالدین شاه

۵. کدام مورد بارها در دوره قاجار موجب شورش های پراکنده در شهرهای مختلف ایران شد؟

الف. واگذاری امتیازات ب. کمبود و گرانی نان ج. فروش مناصب حکومتی د. استبدادشاه

۶. کدام پادشاه قاجار مجبور به لغو امتیاز رویترا شد؟

الف. ناصرالدین شاه ب. مظفرالدین شاه ج. محمدعلی شاه د. احمدشاه

۷. فرمان مشروطه در چه تاریخی و توسط چه کسی صادر شد؟

الف. ناصرالدین شاه در ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ ب. مظفرالدین شاه در ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ ج.

د. ناصرالدین شاه در ۱۴ مرداد ۱۳۲۴

۸. یکی از شاخص ترین آثار در تأیید مشروطه توسط چه کسی به رشته تحریر درآمد؟

الف. شیخ عبدالله مازندرانی ب. میرزای نائینی ج. سیدکاظم طباطبایی یزدی د. شیخ فضل الله نوری

۹. کدام شاه قاجار علیه مجلس کودتا کرد؟

الف. محمد شاه ب. محمد علی شاه ج. احمدشاه د. فتحعلی شاه

۱۰. بعد از به توپ بسته شدن مجلس کدام شهر، پایگاه آزادی خواهی و مقاومت در برابر استبداد و مستبدان شد.

الف. تبریز ب. اصفهان ج. رشت د. قزوین

۱۱. بعد از به توپ بسته شدن مجلس، چه کسی ایل خان بختیاری را به هواداری از مجلس و مشروطه فراخواند.

الف. صمصام السلطنه ب. محمد ولی خان تنکابنی ج. علی قلی خان سرداراسعد د. ستارخان سردار ملی

۱۲. سرانجام نیروهای بختیاری به فرماندهی سردار اسعد و مجاهدان گیلانی با هدایت چه کسانی موفق شدند در عملیاتی

همهانگ تهران را فتح کنند؟

الف. ستارخان و باقرخان ب. محمد ولی خان و سردار اسعد

ج. صمصام السلطنه و پیرم خان د. سپهدار و پیرم خان

۱۳. بعد از فتح تهران محمد علی شاه به کجا پناهنده شد؟

الف. سفارت روسیه ب. سفارت انگلیس ج. سفارت آمریکا د. سفارت فرانسه

۱۴. رهبری انقلاب مشروطه بیشتر در اختیار کدام گروه های زیر بود؟

الف. روحانیان، بازرگانان، روشنفکران ب. اصناف و پیشه وران، زنان و کارگران
ج. بازرگانان، روشنفکران، اصناف و پیشه وران د. روحانیان، روشنفکران، اصناف و پیشه وران

سوالات تکمیلی

۱۵. مردم با کمک روحانیون و بازرگانان در مقابل اعطای امتیازهای رویترو ایستادند.
۱۶. در عصر قاجار سهم بسزایی در آگاهی بخشی به مردم و آشنا ساختن آنها با مفاهیم جدید سیاسی داشتند
۱۷. میرزا رضا کرمانی از مریدان بود.
۱۸. یکی از اقدام های شاخص مشروطه خواهان پس از صدور فرمان مشروطه، تدوین بود.
۱۹. عمده اصول قانون اساسی صدر مشروطه از کشورهای فرانسه و اقتباس شده بود.
۲۰. بعد از به توپ بستن مجلس آیت الله و تبعید شدند.
۲۱. یکی از شاخص ترین آثار در تأیید مشروطه توسط به رشته تحریر درآمد.
۲۲. ترتیب پادشاهان قاجار را در خط زمان زیر تکمیل کنید.

۲۳. بعد از به توپ بسته شدن مجلس در رأس مجاهدان آذربایجانی و قرار داشتند.
۲۴. بعد از به توپ بسته شدن مجلس، در گیلان مشروطه خواهان با جلب حمایت یکی از زمین داران بزرگ به نام قدرت را به دست گرفتند.
۲۵. بعد از به توپ بسته شدن مجلس، جنگاوران ایل بزرگ بختیاری پس از تصرف شهر به قصد تسخیر پایتخت به حرکت درآمدند.
۲۶. بیشترین و داغ ترین نطق های دوره اول مجلس شورای ملی به نمایندگان اختصاص داشت.
۲۷. مجلس دوره اول چندین کارشناس به ریاست مورگان شوستر از کشور آمریکا و تعدادی کارشناس نظامی سوئدی برای تأسیس به استخدام دولت ایران درآورد.

سوالات تشریحی

۱. آرمان و هدف انقلاب مشروطه چه بود؟
۲. در انقلاب مشروطه ایرانیان برای نخستین بار خواهان چه بودند؟
۳. زمینه ها و علل متعدد انقلاب مشروطه تحت تاثیر چه عواملی شکل گرفت؟ و در چه بخش هایی قابل بررسی است؟
۴. زمینه ها و علل سیاسی انقلاب مشروطه را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهید.
۵. از بعد داخلی زمینه ها و علل سیاسی انقلاب مشروطه چه بود؟
۶. سه صدر اعظم نوگرای دوره قاجاریه را نام ببرید.
۷. در عرصه خارجی زمینه ها و علل سیاسی انقلاب مشروطه چه بود؟
۸. در عرصه خارجی چه مسائلی ضربه مهلکی بر اعتبار و حیثیت حکومت قاجار وارد کرد؟
۹. در سال ۱۹۰۳ چه واقعه ای حقارت و ضعف سلسله قاجار را آشکار کرد؟
۱۰. زمینه ها و علل اقتصادی انقلاب مشروطه را مورد بررسی قرار دهید.
۱۱. زمینه ها و علل اقتصادی انقلاب مشروطه را فهرست وار بنویسید.

پاسخ

- ۱) از دست رفتن مناطق حاصلخیز در عهدنامه های مختلف
- ۲) اعطای حقوق ویژه تجاری
- ۳) واگذاری امتیازات اقتصادی گوناگون به بیگانگان
- ۴) واردات بی رویه کالاهای خارجی
- ۵) عدم حمایت دولت از صنایع داخلی
- ۶) رکود و تعطیلی صنایع محلی به ویژه کارگاه های نساجی
- ۷) افزایش بیکاری و فقر و کاهش بیشتر ارزش پول ایرانی
- ۸) کمبود و گرانی آذوقه به خصوص نان
- ۹) اقدام به فروش مناصب حکومتی بالا بردن مالیات ها و استقراض از روسیه و انگلستان
- ۱۰) سلطه دولت های بیگانه بر تجارت خارجی و منابع اقتصادی کشور
۱۲. سه مورد از جمله عوامل مؤثر بر ضعف و انحطاط اقتصادی ایران در دوره قاجار را برشمردید.

۱۳. چه عاملی باعث رکود و تعطیلی صنایع محلی به ویژه کارگاه های نساجی در دوره قاجار شد و این مسئله چه نتیجه ای در بر داشت؟

۱۴. در شرایط بد اقتصادی ، حکومت قاجار برای تأمین مخارج روزافزون خود به چه اقداماتی دست می زد؟
۱۵. زمینه ها و علل فکری و فرهنگی انقلاب مشروطه را شرح دهید.
۱۶. آموزه های عدالت خواهانه و ظلم ستیزانه دین اسلام را شرح دهید.
۱۷. سه مورد از تأثیر آموزه های اسلامی و نقش عالمان شیعی در خیزش های سیاسی – اجتماعی دوران قاجار را در وقایع سیاسی – اجتماعی نام ببرید.
۱۸. یکی از منادیان بیداری و وحدت اسلامی و مبارزه با استبداد داخلی و استعمار خارجی، بود.
۱۹. در طول دوران تاریخ ایران اسلامی چه عواملی نقش بسزایی در برانگیختن روحیه عدالتخواهی، ظلم ستیزی و مبارزه با سلطه طلبی بیگانگان داشته است؟
۲۰. عواملی که در ترویج اندیشه های نو درباره حکومت و نشر آثار انتقادی در عصر قاجار نقش داشت را فهرست وار بر شمرید.

پاسخ

۱) انقلاب های فکری و سیاسی اروپا

۲) مواجهه گسترده ایران با کشورهای اروپایی

۳) شکست های نظامی ایران از روسیه و کنجکاوی در علت شکست

۴) آشنایی با روش کشورداری و حکومت مبتنی بر قانون در اروپا

۵) ورود صنعت چاپ به ایران، رونق نشر کتاب و نیز انتشار روزنامه

۲۱. شکست های نظامی ایران از روسیه، چگونه در ترویج اندیشه های نو در مورد حکومت و نشر آثار انتقادی نقش داشت؟
۲۲. در دوره قاجار باب ارتباط و آشنایی با اروپا چگونه آغاز و گسترش یافت؟
۲۳. در ارتباط با آشنایی با اروپا آنچه بیش از همه نظر ایرانیان را به خود جلب کرد چه بود؟
۲۴. چهارتن از مشهورترین روشنفکران عصر قاجار را نام ببرید.
۲۵. در عصر قاجار نویسندگان کتابها و روزنامه هایی که در داخل و خارج منتشر می شد علت عقب ماندگی ایران را در چه می دانستند؟
۲۶. جانشین ناصرالدین شاه که بود و دارای چه خلق و خویی بود؟
۲۷. منتقدان و مخالفان، در دوره مظفرالدین شاه دست به چه اقداماتی زدند؟

۲۸. بلافاصله پس از صدور فرمان مشروطه، چه کسانی نظام نامه انتخابات را نوشتند و در این نظام نامه چه کسانی از حق انتخاب شدن و انتخاب کردن محروم شدند؟
۲۹. چهار مورد از مهم ترین مصوبه های مهم دوره اول مجلس شورای ملی را نام ببرید.
۳۰. یکی از نتایج مهم انقلاب مشروطه تشکیل هیئت وزیران و انتخاب نخست وزیر بود در این مورد و چگونگی انتخاب آن توضیح دهید.
۳۱. در مورد تدوین قانون اساسی و هم چنین علت تدوین متمم قانون اساسی در صدر مشروطه توضیح دهید.
۳۲. در مورد فعالیت روزنامه نگاران در صدر مشروطه و مضامینی که مطرح می کردند به طور کامل توضیح دهید.
۳۳. موضع محمدعلی شاه نسبت به انقلاب مشروطه چه بود؟ و چه مسائلی رابطه دربار با مجلس را خصمانه تر کرد
۳۴. بعد از به توپ بستن چه کسانی دستگیر و به دستور شاه مستبد به فجیع ترین شکل کشته شدند؟
۳۵. استبداد صغیره چه دوره ای گفته می شود. توضیح دهید.
۳۶. اصل دوم متمم قانون اساسی به پیشنهاد چه کسی تصویب شد و موضوع آن چه بود؟
۳۷. چرا شیخ فضل الله نوری در اواسط سال ۱۲۸۶ ش پیوندش را با دو مجتهد مشروطه خواه پایتخت (طباطبایی و بهبهانی) گسست و کمر همت به مخالفت با مشروطه خواهان بست؟
۳۸. دو مجتهد مشروطه خواه پایتخت را نام ببرید.
۳۹. دو جریان فکری — سیاسی قدرتمند صدر مشروطه را توضیح دهید.
۴۰. اعضای جریان فکری مخالف انقلاب مشروطه چه کسانی بودند و دست به چه اقداماتی زدند؟
۴۱. «این جمله از کیست و در وصف کدام مقطع از تاریخ ایران می باشد:
۴۲. از ایران آذربایجان ماند، از آذربایجان تبریز، از تبریز کوی امیرخیز و از کوی امیرخیز کوچه ای که ستارخان در آن می جنگید؛ سپس کوچه به کوی، کوی به تبریز، تبریز به ایالت و ایالت به ایران مبدل شد.»
۴۳. بعد از به توپ بسته شدن مجلس، چه مسائلی آزادی خواهان را مهیای خیزش علیه حکومت محمدعلی شاه کرد؟
۴۴. استبداد صغیر چگونه پایان یافت توضیح دهید
۴۵. چه گروه هایی موفق شدند تهران را فتح کنند و به دوره استبداد صغیر خاتمه بخشند؟
۴۶. اقدامات فاتحان تهران بعد از فتح تهران را بنویسید.
۴۷. شهادت شیخ فضل الله نوری به دست مشروطه خواهان، چه آثار و تبعاتی به دنبال داشت؟
۴۸. اعدام مجتهد طراز اول تهران، شیخ فضل الله نوری در چه شرایطی انجام شد؟
۴۹. اصناف و پیشه وران (صنعت گران و مغازه داران) و قشر کارگرچه نقشی در انقلاب مشروطه داشتند؟
۵۰. در انقلاب مشروطه زنان چه نقشی داشتند؟
۵۱. نقش زنان، اصناف و پیشه وران و قشر کارگر را در انقلاب مشروطه مورد بررسی قرار دهید.
۵۲. عمده ترین چالش ها و مشکلات مشروطه خواهان پس از فتح تهران و به دست گرفتن قدرت چه بود؟ آنها را مورد بررسی قرار دهید.

۵۳. فرهنگ کهن استبدادی، چه تاثیر بر ایجاد چالش و تنگنا در به ثمر رسیدن آرمان های مشروطه خواهی داشت؟
۵۴. فقدان تشکیلات منظم و منسجم اداری و اقتصادی چه نقشی در ایجاد چالش و تنگنا بر سر راه قدرت مشروطه داشت و مجلس دوره اول برای رفع این مشکل چه اقدامی انجام داد؟
۵۵. مورگان شوستر که بود و به چه منظوری به ایران آمد و سرانجام کارش در ایران چه شد؟
۵۶. پیامدهای زیانبار فقدان سازمان اداری و نظامی کارآمد و مشکلات اقتصادی و مالی دوره مشروطه را فهرست وار برشمرید.

پاسخ

۱. با وجود هیئت وزیران وزارتخانه و تشکیلات منسجمی وجود نداشت.
۲. خزانه خالی و کارگردآوری درآمدهای حکومتی مختل بود.
۳. روس وانگلیس در امور داخلی ایران دخالت می کردند و روسیه ایران را تهدید نظامی کرد.
۴. متنفذان محلی به ویژه سران ایلات قدرتشان را گسترش دادند و قدرت دولت مرکزی متزلزل شد.
۵. سران ایلات با بیگانگان بخصوص با انگلستان ارتباط برقرار کردند.
۵۷. دو مورد از جنایات روس در تبریز و مشهد را بنویسید .
۵۸. سه مورد از سیاست مزورانه انگلستان را در دوران سرنوشت ساز آغاز مشروطه بنویسید.
۵۹. یکی از عوامل تأثیرگذار بر ناکامی حکومت مشروطه، مداخله و فشار خارجی بود. در این مورد توضیح دهید.

پرسی های نمونه

۱. زمینه ها و علل سیاسی شکل گیری انقلاب مشروطه را تحلیل و تشریح کنید.
۲. عوامل اقتصادی چگونه زمینه ساز انقلاب مشروطه شد؟
۳. خاستگاه و سرچشمه اندیشه مشروطه خواهی چه بود؟ و چگونه در ایران اشاعه یافت؟
۴. چهار اثر و دستاورد مهم انقلاب مشروطه را فهرست کنید.
۵. نبود تشکیلات منظم و منسجم اداری چه تأثیری بر عملکرد حکومت مشروطه داشت؟ توضیح دهید.